

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

időben és összetételében. Emiatt meg-
lehetősen sok az ismétlés, aminek egy
része elkerülhetetlen, más része talán
megoldható lett volna. De nem is ez a
fő probléma. Véleményünk szerint a
táblázatok szerkesztésénél, az adatok
jobb összeválogatásával lehetett volna
fokozni az áttekinthetőséget. A szerző
— igen helyesen — sokféle adattal és
mutatóval dolgozik, így tudja sokolda-
lúan bemutatni a szövetkezet gazdálko-
dását. Sajnos, azonban ezeket a számo-
kat nem mindig közli azonos rendszer-
ben: egyiket a pillanatnyi helyzet il-
lusztálására, a másikat egyéb — kü-
lönböző szempontok szerint csoportosí-

tott — termelőszövetkezetekkel való
összehasonlításra, ismét másokat az
időbeli változás szemléltetésére használ.
Így sokkal bonyolultabb, olykor zava-
rosabb kép áll előttünk, mintha egysé-
ges rendszer szerint közölte volna a
vizsgált számokat. Tudjuk, hogy a ko-
rábbi nyilvántartások tökéletlensége
miatt erre csak korlátozott lehetőség van,
de mégis érdemes lett volna megpró-
bálni.

A könyv stílusa fegyelmezett, a szer-
ző csak ritkán enged a frázisok csábítá-
sának. A leírt szöveg mögött mindig ér-
ződik a tudás és a gondolat.

Halász Péter

DR. ASZTALOS ISTVÁN:

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉS TERÜLETI MEGOSZLÁSA MAGYARORSZÁGON

(Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968. 250 o.)

A mintegy két és félszáz oldalas,
szépkönyvű könyvvel nagy feladatra
vállalkozott a szerző. Nem kisebb célt
tűzött maga elé, mint azt, hogy bemu-
tassa a magyar „állattenyésztés hely-
zetét, területi megoszlását, a mezőgaz-
daságban betöltött szerepét”. Tette ezt
azért — ahogyan a bevezetőben meg-
fogalmazta —, mert „házánkban terv-
gazdálkodás folyik és ez megköveteli a
termelés tervszerű elhelyezését”. Tehát
— írja — „szükséges volt és szükséges
még ma is a jelenlegi mezőgazdasági
körzetek, a különböző ágazatok terü-
leti elhelyezkedésének sokrétű elem-
zése”, mivel ez „figyelemre méltó se-
gítséget adhat a tervezés számára, hasz-
nos iránymutatóul szolgálhat a területi
munkamegosztás új fejlődése és fejlesz-
tése irányára.”

Mindezeket szem előtt tartva, a
szerző úgy igyekszik segítséget nyújtani

tani „a gyakorlati tervező szervek szá-
mára is a mezőgazdasági termelés és
mindenekelőtt az állattenyésztés terü-
leti elhelyezésének kimunkálásánál”,
hogy „az egyes állatfajok körzeteinek
feltárása és elhatárolása” érdekében
elemzi „az egyes állatfajok sűrűségét,
az anyaállomány arányát, az állatál-
lomány szerkezetét, a bruttó termelési
érték alakulását, az állattenyésztés
árutermelését, az állattenyésztésnek a
mezőgazdaság egészében elfoglalt he-
lyét.”

Ezzel az egyébként nagy munkával
azonban — a maga elé tűzött célt te-
kintve — nem jut teljes fegyverzet-
hez a szerző. Érző ezt ő is, ezért írja,
hogy nem törekszik és nem is töreked-
het teljességre, „mert az állattenyésztés
sokrétűségénél, bonyolult kapcsolatainál
és kölcsönhatásainál fogva még
hosszú évek alapos vizsgálódásait
igényli. Ilyen megoldandó feladatok,
amelyekkel munkámban nem, vagy
csak érintőleg foglalkozom, a tenyész-
tés gazdaságossága, az önköltség alakú-
lása, a belső szükségletek területi kü-
lönbségei, az állattenyésztésnek az ipar-
ral való kapcsolatai (hús-, konzervipar,
hűtőházak, tejfeldolgozók elhelyezke-

dése), a szállítási távolságok hatása stb.”

Valóban így van. Különösen az önköltség, a jövedelmezőség, a gazdaságosság alakulása ismeretének hiánya okoz komoly űrt az állattenyésztés területi elhelyezkedésének értékelésénél. Ezek a céltudatosan alakított értékhatékok ugyanis ma, az új gazdasági mechanizmus kiterjedésének idején, sokkal inkább befolyásolják valamely körzet állattenyésztésének méretét és szerkezetét, mint a gyakorlati tervező szervek tevékenysége.

Úgy tűnik, hogy a tervező szervek mai tevékenységeinek megítélésénél a szerző nem veszi figyelembe a tervezésnek az új gazdasági mechanizmus körülményei közötti megváltozott szerepét. Ma az „állattenyésztés tervszerű elhelyezése”, a „területi elhelyezés kimunkálása” kifejezések nem jellemzik ezt a tevékenységet. Ma ezek a szervek országos felvásárlási tervszámokat dolgoznak ki a felvásárló tevékenységet ellátó vállalatok részére. A felvásárló vállalatok kétoldalú szerződések révén realizálják ezeket a tervszámokat. Nyilvánvaló, hogy a szerződési feltételek ismeretében csak azok a gazdaságok vállalják valamely termék bizonyos mennyiségének az előállítását, amelyeknél erre kedvezők a lehetőségek. Így tehát a termelés mérete és szerkezete automatikusan igazodik a körzeti adottságokhoz.

Természetesen készülnek tervek — az adottságok és követelmények figyelembevételével — a termelés területi elhelyezésére is. E tervek realizálása azonban nem tervutasításokkal történik, hanem a szerződési feltételek (árak, kedvezmények stb.) olyan céltudatos alakításával, amelyek hatására a tervezett termelés az arra legalkalmasabb — a leggazdaságosabb termelést folytató — körzetekre koncentrálódva megvalósul.

Persze ennél, a főleg hosszú távú ter-

vezésnél, is hasznos a könyvben közölt ismeretanyag, mivel — különösen a hosszú rotációs idejű háziállat-fajoknál — a tényleges állomány és termelőképesége kiinduló adottságként kezelhető. Sőt a könyv többet is ad.

A szerző — nagyon helyesen — arra is törekedett, hogy a meglevő állomány méretét és szerkezetét a takarmányellátási adottságok tükrében kritika alá vonja. Ezzel egy lépést tett a gazdaságosság szempontjainak a figyelembevételében, bár csak addig jutottabben, hogy az állatállomány szálas-, lédús és abraktakarmányokban felveendő, együttes tápértékigényét állította szembe a megtermelt szálas-lédús és abraktakarmányok tápértékével. E módszer korlátait a szerző is felismerte (faj, kor, ivar és hasznosítási irány szerint állatcsoportonként más és más a takarmányigény, melyek mindegyikét az összesített igényt kielégítő takarmánybázisból nem lehet fedezni, tájanként, gazdaságonként eltérő a takarmányok tápanyagtartalma stb.), ezért szolidan csak arra használta, amire valóban jó is: a termesztés és ellátás összhangját jellemző alaptendenciák megállapítására.

Igazán csak akkor tudott volna a takarmánytermelés mérete és szerkezete, valamint az állatállomány mérete és szerkezete közötti viszonyt illetően állást foglalni, ha — de ehhez egy ember munkaereje kevés — minden körzetre vonatkozóan elkészítette volna adott takarmánytermő területen maximális termelési értéket nyújtó állatállomány szerkezeti modelljét. De ehhez a munkához már nem használhatók egy év — 1960 — adatai.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy ez a nagy erőfeszítésről és jó elgondolásokról tanúskodó, gondos munka hasznos dokumentuma lesz a feldolgozott időszak magyar állattenyésztése gazdaságföldrajzi viszonyainak.

Pósvai Lajos dr.

Шерег Р.
до н
Чепели—
техно
Салаи Ш.
труд
Кленцнер
ряди
Ходина П.
кооп

О НАШИ

Дзур Г.:
мнтр

ОБЗОР

Положен
Экономи
в Со

СПЕЦИА

Sereg, R.
hun
Csepely,
pro
We
Szalay,
kraf
Frau K.
Tra
Hodina,
gen

ÜBER

Dzur, G.

RUNDS

Stand u
Ökonor
me

FACHL

С О Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Шерег Р.</i> : Изменение объема сельскохозяйственного производства сначала столетия до наших дней	1
<i>Чепели—Чудайне—Ёжсане</i> : Доходность производства картофеля при традиционной технологии и комплексной механизации	9
<i>Салаи Ш.</i> : Значение механизации производства табака для снижения затрат живого труда	19
<i>Кленцнер А.</i> : Некоторые экономические вопросы механизации обработки широко-рядных насаждений винограда	27
<i>Ходина П.</i> : Фондосмкость системы откорма цыплят на жаркое в производственных кооперативах	35

О НАШИХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ КООПЕРАТИВАХ

<i>Дзур Г.</i> : Пачинский сельскохозяйственный производственный кооператив им. Димитрова	45
---	----

ОБЗОР

Положение овцеводства и возможности его развития (<i>Шимон Д.</i>)	50
Экономические исследования взаимосвязи минеральных удобрений и урожайности в Соединенных Штатах (<i>Мейсараи Ш.</i>)	53

СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛИТЕРАТУРА

INHALT

<i>Sereg, R.</i> : Landwirtschaftliche Produktionsvolumenänderungen von der Jahrhundertwende bis zu unseren Tagen	1
<i>Csepely, A.—Frau Csudai, G.—Frau Józsa, Gy.</i> : Die Rentabilität der Kartoffelproduktion mit herkömmlicher Technologie und auf komplex mechanisierter Weise	9
<i>Szalay, S.</i> : Die Bedeutung der Mechanisation zur Verminderung des Arbeitskraftaufwandes in der Tabakproduktion	19
<i>Frau Klenczner, A.</i> : Einige ökonomischen Fragen bei der Mechanisierung der Traubenpflanzungen mit breiter Reihenweite	27
<i>Hodina, P.</i> : Grundmittelsprüche der Broilermast system in den Produktionsgenossenschaften	35

ÜBER UNSERE LPG

<i>Dzur, G.</i> : Die LPG „Dimitrov“ in Pácin	45
---	----

RÜNDSCHAU

Stand und Förderung der Schafzucht (<i>Simon, G.</i>)	50
Ökonomische Untersuchungen in den Vereinigten Staaten über den Zusammenhang zwischen Kunstdünger und Ertrag (<i>Mészáros, S.</i>)	53

FACHLITERATUR

CONTENTS

<i>Sereg, R.</i> : Changes in the volume of agricultural production value in Hungary since the turn of the century until recent days	1
<i>Csepely—Mrs. Csudai—Mrs. Józsa</i> : Rentability of potato production with traditional technology and of that with complex mechanization	9
<i>Szalay, S.</i> : The importance of mechanization in the reduction of live-labour input for tobacco production	19
<i>Mrs. Klenczner, A.</i> : Some economic problems of mechanization in wide row vine-lands	27
<i>Hodina, P.</i> : Fixed assets required by different systems of broiler fattening in the co-operative farms	35

ON OUR CO-OPERATIVES

<i>Dzur, G.</i> : The co-operative farm „Dimitrov” in Pácin	45
---	----

REVIEW

The state and development of sheep-breeding (<i>Simon, Gy.</i>)	50
Economic survey of interrelations between fertilizers and production in the U.S.A. (<i>Mészáros, S.</i>)	53

LITERATURE

GAZDÁLKODÁS

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet
mezőgazdasági üzemszervezési
és agrárközgazdasági folyóirata

Журнал Исследовательского института
экономикн сельского хозяйства

Zeitschrift für Betriebsorganisation und Agrarökonomik
des Forschungsinstituts für Agrarökonomik

Journal for farm economics and management
of the Institute for Agricultural Economics

La Revue Scientifique de l'Institut de Recherche
d'Economie Rurale consacrée aux problèmes de
l'organisation des entreprises et d'économie agraire

Kiadja a
Hírlapkiadó Vállalat
Előfizethető a Posta Központi Hírlapirodánál
(Bpest., V., József nádor tér 1.) és bármely postahivatalnál

Megjelenik havonta. Előfizetési ára: egész évre 96,— Ft, félévre 48,— Ft.
Egyes szám ára: 8,— Ft

Csekkszámlaszám: egyéni előfizetésre 61.268, közületi előfizetésre 61.066
(vagy átutalás az MNB 47. sz. folyószámlájára)

Főszerkesztő:

ERDEI FERENC dr.
akadémikus

Szerkesztik:

CSETE LÁSZLÓ dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, DOBOS KÁROLY dr.,
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ENESE LÁSZLÓ dr. (felelős szerkesztő), a mező-
gazdasági tudományok kandidátusa, ROMÁNY PÁL, osztályvezető helyettes, SZEMES
LAJOS dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, TÓTH MIHÁLY dr., a mezőgazdasági
tudományok kandidátusa, TÓTH JENŐ, főmezőgazdász

SZERKESZTŐSÉG: Budapest, IX., Zsil u. 3-5

Telefon: 336-140, 337-593

FELELŐS KIADÓ: a Hírlapkiadó Vállalat igazgatója
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 8. Telefon: 343-100, 142-220

68.1831 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: JANKA GYULA igazgató

INDEX: 25.341

Ára: 8,— Ft

87.8
25

G A

M
és

T

SZ
A
a k

SZ
A
res

RI
A
sel
szé

N
Az
ke

SI
M